vietose, ištirta 17 šurfų, iš viso 21 m² plotas. Užfiksuotas 0,7–2,55 m storio vietomis permaišytas ir supiltinės kilmės, vietomis suplautinės kilmės kultūrinis sluoksnis, kurio chronologija apima XVIII a. – XXI a. pradžią. Tirtuose plotuose viršutiniai kultūrinio sluoksnio horizontai suformuoti XX a. II pusėje – XXI a. pradžioje performavus reljefą ir įrengus parką bei pėsčiųjų takus. Giliau tirti horizontai susiformavo XIX a. – XX a. I pusėje, jų sandaroje pastebėta dažnų Nemuno potvynių pėdsakų. Šurfuose 1–6 po viršutiniais kultūrinio sluoksnio horizontais apie 1,4–1,9 m gylyje pasiektas ir ištirtas apatinis iki 30–80 cm storio tamsiai pilkos smėlingos žemės sluoksnis, sprendžiant pagal jame aptiktus radinius, susiformavęs XVIII a. (1 pav.). Jame pasitaikė ir keletas pavienių XVII a. radinių. Smulkaus žvyro ir rudo molio įžemis pasiektas 1,9–2,55 m gylyje. Atlikus tyrimus nustatyta, kad intensyvesnis kultūrinis sluoksnis susiformavo šurfų 1–6 aplinkoje, t. y. arčiau Vydūno alėjos, šioje vietoje galėjusi būti užliejama dauba.

Įvertinus detaliųjų tyrimų rezultatus, lietaus nuotekų tiesimo darbų vietose atlikti žvalgymai, kurių metu žvalgyti 2 plotai, iš viso 39,6 m² plotas. Užfiksuotas 0,5–1,2 m storio daugelyje vietų permaišytas ir supiltinės kilmės kultūrinis sluoksnis, datuojamas XX a. – XXI a. pradžia. Įžemis nepasiektas.

Tyrimų metu rasti ir inventorinti 46 radiniai – XVII–XX a. buitinės keramikos šukės, 2 muškietų šratai ir 2 TSRS laikų monetos. Radiniai perduoti VDKM.

The City Park on Vydūno Avenue

In 2020, 17 test pits totalling 21 m² were excavated at the construction sites of a mass event venue with a stage, an information stand, and storm drains in City Park in Vilkija (Kaunas District, Central Lithuania). A 0.7–2.55 m thick, 18th – early 21st-century cultural layer was recorded. It was determined that the layers excavated under the cultural layer's upper 19th – first half of the 20th-century horizons contain visible traces of the frequent flooding of the Nemunas. The lower layer of dark grey sandy soil excavated in test pits 1–6 formed in the 18th century, based on the finds discovered in it (Fig. 1). 2 areas totalling 39.6 m² were surveyed, revealing a 0.5–1.2 m thick, 20th – early 21st-century cultural layer. A small number of finds was collected: sherds of 17th–20th-century household pottery, 2 musket balls, and 2 USSR coins.

1 pav. Šurfo 1 vaizdas iš ŠV. I. Sadausko nuotr.
Fig. 1. View from the NW of test pit 1.

VILKYŠKIAI

Ugnius Budvydas

Šereikos gatvė 7

2020 m. atlikti detalieji tyrimai sklype Šereikos g. 7 Vilkyškių miestelio istorinėje dalyje (UK 17124) (Pagėgių sav., Vilkyškių sen.), Vilkyškių evangelikų liuteronų bažnyčios pastatų komplekso (UK 44033) teritorijoje, planuojamo

1 pav. Situacijos planas: 1 – saugomos Vilkyškių evangelikų liuteronų bažnyčios pastatų komplekso (UK 44033) ir senųjų kapinių (UK 12566) teritorijos; 2 – 2020 m. tirtos perkasos vieta; 3 – 2020 m. V. Juškaičio tyrimų vieta; 4 – 2011 m. M. Petkaus tyrimų vieta; 5 – 2012 m. M. Petkaus tyrimų vieta. U. Budvydo brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – protected territory of the Vilkyškiai Evangelical Lutheran church building complex (UK 44033) and old cemetery (UK 12566); 2 – 2020 trench site; 3 – site of the 2020 investigation by V. Juškaitis; 4 – site of the 2011 investigation by M. Petkus; 5 – site of the 2012 investigation M. Petkus.

statyti panduso vietoje (1 pav.). Šalia klebonijos pastato ŠV sienos ištirta 23,3 m ilgio, 1–1,5 m pločio perkasa. Iš viso iki projektinio gylio (40–70 cm) tyrinėtas 32,3 m^2 dydžio plotas.

Duomenų apie klebonijos pastatą nėra daug. Iki šių dienų išlikęs mūrinis klebonijos pastatas su rūsiu, statytas 1895 m. Tarybiniu laikotarpiu jame veikė ambulatorija. Žinoma, kad evangelikų liuteronų parapija Vilkyškiuose įkurta XVI a. viduryje. Panašiu laiku buvo pastatyta ir liuteronų bažnyčia. Minima, kad XVII a. pradžioje bažnyčia ir pastoratas buvo apgriuvę, o apie 1619–1621 m. pastatyta nauja bažnyčia su mediniu pastoratu. XVIII a. 4 dešimtmetyje pastoratas su pastoriaus sodyba sudegė. Atstačius pastatus, bažnyčia, klebonija ir mokykla dar kartą sudegintos 1757 m. per Septynerių metų karą.

2020 m. būsimo panduso vietoje V. Juškaitis atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių metu ištyrė 1,1x2 m dydžio šurfą 1 su iki 1 m storio XVII–XX a. kultūriniu sluoksniu (žr. p. 480–481).

Perkasa 1 matuota išilgai klebonijos pastato ŠV sienos. Po velėna 5–10 cm gylyje fiksuoti XX a. suardymai su gausiais XVII–XVIII a. datuojamais radiniais. Perkasos ŠR dalyje šis sluoksnis tęsėsi iki projektinio gylio. Likusioje dalyje jo apačia pasiekta 35–40 cm gylyje. Vykdant tyrimus centrinėje perkasos dalyje, 15–30 cm gylyje atsidengė du XVII–XVIII a. pastato pamatų fragmentai, mūryti iš neskaldytų akmenų. Vieniems pamatams kaip rišamoji medžiaga naudotas molis, kitiems – tikriausiai kalkių skiedinys (rišamoji medžiaga beveik ištrupėjusi, tarp akmenų rasta tik smulkių kalkių gabaliukų). Pamatai 0,5–1,1 m pločio, mūryti statmenai dabartinio klebonijos pastato ŠV sienai bei iš dalies yra po jos pamatais, kurie įgilinti tik 35–40 cm.

Tęsiant tyrimus centrinėje perkasos dalyje 25 cm gylyje atsidengė 20–25 cm pilkai rusvo smėlio su smulkiomis griuvenomis sluoksnis su XVIII a. būdingais radiniais: buitinės keramikos šukėmis, plokštiniais kokliais, puoštais augaliniu ornamentu ir dengtais žalia glazūra. Sluoksnis niveliacinio pobūdžio, susidarė XVIII a. nugriovus šioje vietoje stovėjusį pastatą, o griuvenas paskleidus ant tuo metu buvusio žemės paviršiaus, kuris fiksuotas centrinėje

bei PV perkasos dalyse. Buvęs žemės paviršius atsidengė 35–40 cm gylyje. Jį sudarė tamsiai pilko smėlio horizontas su gausiais degėsiais. Sluoksnis 8–16 cm storio, datuojamas XVIII a. Gausūs degėsiai bei tai, kad mūro aplinkoje beveik nėra griuvenų, leidžia spėti, kad antžeminė pastato dalis greičiausiai buvusi medinė, stogas dengtas lovinėmis čerpėmis. Pastate stovėjo viena ar kelios koklinės krosnys.

Giliau (40–50 cm gylyje) centrinėje ir PV perkasos dalyse atsidengė rusvai pilkas smėlingas priemolis su smulkiomis molio plytų duženomis. Sluoksnis fiksuotas iki projektinio gylio. Centrinėje perkasos dalyje sluoksnio viršutinėje dalyje aptikta buvusio pastato grindų fragmentų. Grindys stipriai apardytos, klotos iš plytų, kurios dėtos tiesiai į žemę, eilėmis (PV–ŠR kryptimi), plokštuma į viršų. Geriau išlikusios plytos ilgis 30,8 cm, plotis 15,4 cm. Remiantis anksčiau atliktų žvalgomųjų tyrimų rezultatais (V. Juškaičio tyrimai), aptiktas rusvai pilko smėlingo priemolio sluoksnis apytiksliai yra 50 cm storio. Jo apačia pasiekta 1 m gylyje. Pagal radinius rastos grindys bei sluoksnis datuojamas XVII–XVIII a.

Tyrimo metu inventorinti 259 radiniai. Daugiausia tai XVII–XVIII a. buitinės ir statybinės keramikos fragmentai: virimo puodų dalys, plokštinių ar karnizinių, dengtų žalsva glazūra bei puoštų augaliniais motyvais, koklių fragmentai (2 pav.). Apibendrinant archeologinių, architektūrinių tyrimų duomenis ir sugretinus istorinius duomenis, nustatyta, kad atidengti pamatų fragmentai yra šioje vietoje stovėjusio evangelikų liuteronų klebonijos ir pastorato pastato. Pamatai preliminariai datuojami XVII–XVIII a. Dėl palyginti nedidelės tyrimų apimties tikslesnis pastato datavimas ar jo planinė struktūra nenustatyta.

Šereikos St. 7

In 2020, a 23.3 m long, 1.2–1.5 wide trench (32.3 m^2) was excavated (Fig. 1) beside the NW wall of the Vilkyškiai parsonage (Šereikos St. 7, Vilkyškiai, Pagėgiai Municipality, West Lithuania), revealing 4 cultural layer horizons, the earliest dating to the 17th–18th centuries, the latest to the 20th century. The investigation yielded 259 finds, mostly sherds of 17th–18th-century household pottery and structural ceramics: pieces of cooking pots and fragments of green-glazed panel or cornice stove tiles decorated with plant designs (Fig. 2). Fragments of two foundations were also discovered. After comparing the archaeological, architectural, and historical data, it was determined that the unearthed foundation fragments belonged to the Evangelical Lutheran parsonage and pastorate building that stood at this location. The foundations have been preliminarily dated to the 17th–18th centuries. Due to the comparatively small scope of the investigation, the building was not dated more precisely nor was its layout reconstructed.

2 pav. Plokštinių koklių fragmentai. U. Budvydo nuotr.
Fig. 2. Panel stove tile fragments.